

Урок «Наталка Полтавка»

Тема уроку. Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» І.П. Котляревського – перший твір нової української драматургії. Торжество народної етики. Наталка як уособлення кращих рис української жінки, що відстоює людську гідність, бореться за своє щастя. Довготривале сценічне життя п'єси.

Мета уроку. Ознайомити учнів зі змістом п'єси, з'ясувати її новаторський характер, удосконалювати вміння аналізувати художній твір, проаналізувати образ Наталки та інших героїв, удосконалювати вміння визначати провідні риси характеру; розвивати творчі здібності учнів, вміння грамотно і зв'язно викладати свої думки, пробувати робити режисерські коментарі, формувати активну життєву позицію школярів.

Тип уроку. Урок сприйняття і засвоєння нових знань.

Форма проведення уроку. Урок-роздум з елементами театралізації.

Обладнання. Портрет І.П. Котляревського, різні видання п'єси «Наталка Полтавка», ілюстрації до п'єси.

Епіграф.

«Щастя – вінець відважних»

Французьке прислів'я

I. Організаційна частина уроку

II. Актуалізація опорних знань

(Домашнє завдання)

1. Повторити відомості з біографії І.П. Котляревського про те, що стосується театру, драматургії.
2. Початки української драматургії (вертеп, шкільна драма, інтермедія).
3. Драма як літературний рід, жанр.
4. Прочитати п'єсу «Наталка Полтавка».

III. Оголошення теми, мети уроку

Вчитель: Записуємо тему уроку. Звернемо увагу на слова «соціально-побутова», «етика». Пояснюємо їх значення. Звертаємо увагу на епіграф; пояснюємо його. Колективно визначаємо мету уроку. Вчитель підводить до думки, що вся робота на уроці повинна пояснити довголіття п'єси. Окреслюємо хронологічні рамки: 1819 (рік написання) – 2016 і ??? Що після «і» крапка чи ...

Питання відкрите на цей час.

Проблемне питання: «Чому п'єса не втратила притягальної сили, громадянської активності і сьогодні?»

1. Історія написання твору (це випереджувальне завдання)

(Вчитель орієнтує учня на основному: рік написання, життя села к.18- п. 19 ст., мовне питання, п'єса Шаховського «Козак-стихотворець», розповідь селянина, допомога Квітки-Основ'яненка).

Вчитель: Ці факти можуть гарантувати довголіття твору?

(Учні записують у зошит. 1. Історія написання п'єси).

2. Вчитель. Ви прочитали п'єсу. **Завдання:** скласти усно анкету твору (паспорт).

Анкета п'єси: рід, жанр, тема, ідея, проблематика конфлікту.

(Учні дають відповіді; роблять висновки, звертають увагу на два світи, які змальовані у творі. Вчитель направляє відповіді на проблемне питання)

Вчитель: Це може бути доказом популярності п'єси в наш час.

(Учні записують у зошит. 2. Анкета твору)

3. Композиція, сюжет, п'єси.

(Учні пригадують теоретичні відомості з цих питань)

Вчитель: Окремі сюжетні елементи ми визначимо, послухавши текст (випереджувальне завдання окремим групам:

1. Експозиція (автор і пісня Наталки).
2. Зав'язка (розмова Наталки з возним).
3. Кульмінація (група учнів читають).

(Звертаємо увагу на ремарки; автор дає можливість режисерам домислити)

Вчитель: Ці епізоди пам'ятають. Чому?

(Учні записують у зошит. 3. Композиція твору)

Вчитель: У п'єсі змодельовано два стани:

- місцева адміністрація
- суспільні низи

Хто представники цих станів?

4. Презентація героїв

(Випереджувальне завдання окремим режисерсько-акторським групам; кожна група по-своєму презентує героя).

Вчитель: Переглядаючи презентації, зверніть увагу на якій рисі характеру акцентує наш режисер. *(Відео додається)*

- Образ Терпелихи (монолог)
- Виборний (презентує автор)
- Петро і Микола (через діалог)
- Возний (телепрограма, інтерв'ю)
- Наталка (її піснями)

На яких рисах характеру акцентують режисери?

Вчитель: Такі герої цікаві читачам, глядачам. Чому?

(Учні записують у зошити. 4. Образи п'єси)

5. Вчитель. Повертаємося до епіграфа. Отже, щасливий і відважний *(мікрофон)* Котляревський, Наталка ...

6. Вчитель: Звертаємо увагу на проблемне питання. Доповнити твердження:

Життєві п'єси забезпечуються...

- наука почуттів
- моральні взірці кохання
- благородство, порядність

7. Звертаємо увагу на хронологічні рамки

1819-2016 – «Будеш, батьку, панувати,

Поки живуть люди,

Поки сонце з неба сяє

Тебе не забудуть».

Т. Г. Шевченко.

III. Підсумок уроку. Оцінювання.

IV. Домашнє завдання.

Підготувати повідомлення на тему «Значення творчості І.П.Котляревського».

